

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Pavla Molka a Mgr. Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobce: **S. K.**, zast. JUDr. Marošem Matiaškem, LL.M., advokátem se sídlem Ovenceká 78/33, Praha 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 7. 2019, č. j. OAM-82/LE-LE05-LE05-2017, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 12. 5. 2020, č. j. 1 Az 44/2019 - 28,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] V záhlaví označeným rozhodnutím žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů.

[2] Žalobu proti napadenému rozhodnutí Městský soud v Praze shora uvedeným rozsudkem zamítl. Shodně se žalovaným nepřisvědčil obavám žalobce z možného pronásledování z důvodu sexuální orientace v zemi původu žalobce. Žalobce podle něj popsal jednání soukromých osob, které nelze brát na lehkou váhu a v některých případech by se mohlo jednat o protiprávní jednání, nebylo však možné tvrdit, že by byl soustavně pronásledován z důvodu své homosexuální orientace, tedy že jeho lidská práva byla porušována velmi závažným způsobem. Žalobce neuvedl ke svému fyzickému napadení žádné podrobnosti a netvrdil, že se jednalo o vážný útok ohrožující jeho život nebo zdraví; pouze uvedl, že pachatele útoku policie zadržela, ale následně je pustila. Nelze tedy tvrdit, že mu státní orgány odmítly poskytnout ochranu. Žalobce mohl věc dále řešit stížností na postup policejních orgánů. Městský soud pak dovodil, že nelze mít za současné situace za to, že by žalobci v zemi původu hrozila vážná újma z důvodu jeho homosexuální orientace. Žalobce pak neuvedl ani tak intenzivní vazby na území České republiky, pro něž by mohlo být zasaženo do jeho soukromého a rodinného života; také jeho zdravotní problémy nepovažoval městský soud ve shodě se žalovaným za nijak závažné.

II. Argumenty kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[4] Stěžovatel spatřoval přijatelnost kasační stížnosti zejména v tom, že žalovaný ani krajský soud nerespektovali ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu týkající se pronásledování z důvodu příslušnosti k LGBT a možnosti hrozby vážné újmy v případě návratu do země původu.

[5] Stěžovatel nesouhlasil s tím, že nebyl pronásledován ve smyslu ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu. Konstatoval, že v některých případech nelze očekávat pomoc státních orgánů, resp. se na ně nelze obrátit, neboť z praxe je zřejmé, že neposkytují ochranu tak, jak je to typické. Ve spojení se skutečnostmi, které uvedl v žalobě, tedy že jsou na Ukrajině příslušníci k LGBT diskriminováni, nebylo možné, aby své problémy řešil stále tím, že by se na státní orgány obracel o pomoc, a to zvláště s přihlédnutím k tomu, že je známo, že fungování policie na Ukrajině je v praxi těžce ovlivněno korupcí. Korupce na Ukrajině přitom představuje jeden z nejzásadnějších vnitrostátních problémů současnosti. Nejedná se přitom o nahodilé korupční incidenty, ale o zakořeněnou a dlouhotrvající charakteristiku fungování celého státu a jeho složek. Podle serveru *RFE/RL* je špatné zacházení ze strany policie systematické. Změna situace měla nastat s nastoupením nového prezidenta do úřadu; výsledky jsou však velmi rozporuplné. Stěžovatel poukázal na to, že byl asi třikrát napaden a několikrát mu lidé nadávali. Městský soud však v tomto jednání nespatořoval „*soustavné pronásledování z důvodu jeho homosexuální orientace*“. Stěžovatel k tomu poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2020, č. j. 10 Azs 278/2019 - 57, přičemž konstatoval, že pronásledování může být i ojedinělou skutečností; v jeho případě se však jednalo o několik incidentů a městský soud přesto vyhodnotil toto jednání jako takové, které nedosahovalo intenzity pronásledování. Dále nesouhlasil s tím, že během pohovoru nevedl žádné podrobnosti a netvrdil, že se jednalo o vážný útok ohrožující jeho život nebo zdraví. Upozornil na to, že pohovor s ním vedl žalovaný, který je odpovědný za to, jak je pohovor veden, a pokud stěžovatel nevedl veškeré podrobnosti, měl být na ně dotázán žalovaným.

[6] Stěžovatel dále poukázal na nové skutečnosti týkající se jeho zdravotního stavu. Byla mu zjištěna hepatitida typu B a zároveň s ním byla v České republice zahájena biologická léčba. K tomu odkázal na lékařské zprávy, které dokládají jeho nepříznivý zdravotní stav. Poukázal na to, že pokud by byla léčba přerušena a v důsledku zamítavého rozhodnutí by musel opustit Českou republiku, mělo by to negativní důsledky na jeho zdraví. Poukázal na to, že nedostatečná zdravotní péče může být důvodem, pro který se může přiznat mezinárodní ochrana, a to především za předpokladu, pokud je péče v zemi původu nedostatečná. Uvedl, že problémy zahrnují vysoké náklady na zdravotní péči, neformální platby požadované od pacientů, nedostatečnou infrastrukturu primárního systému zdravotní péče, zastaralé lékařské vybavení a další. Ačkoliv ze zprávy WHO je patrné, že všichni občané Ukrajiny mají nárok na komplexní zdravotní služby, v praxi je veřejné financování extrémně omezené. K tomu dále poukázal na zprávu Orange Health Consultants (2018).

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že v případě stěžovatele se jedná již o druhou žádost o udělení mezinárodní ochrany; první řízení bylo zastaveno, neboť se bez vážného důvodu opakovaně nedostavoval k pohovoru a na základě zjištěných skutečností nebylo možné rozhodnout. Žalovaný poukázal na to, že mezinárodní ochrana může být cizinci poskytnuta až v případě, pokud mu nebyla poskytnuta ochrana ze strany státních orgánů, což v nyní projednávané věci nenastalo. Za současné situace nelze mít za to, že by stěžovateli hrozilo z důvodu jeho homosexuální orientace mučení, nelidské či ponižující zacházení ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Stěžovatel v průběhu správního řízení nedokázal popsat azylově relevantní jednání vůči své osobě důvěryhodným způsobem,

pokračování

ani neuvedl tak intenzivní vazby na území České republiky, pro něž by mohlo být zasaženo do jeho rodinného a soukromého života; jeho zdravotní problémy nejsou nijak závažné.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[8] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, směřuje proti rozhodnutí, proti kterému je podání kasační stížnosti přípustné, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 102 s. ř. s.)

[9] Vzhledem k tomu, že projednávaná věc je věcí mezinárodní ochrany, v souladu s § 104a s. ř. s. se dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, odmítl by ji jako nepřijatelnou. Pro vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“ vyložil.

[10] Nejvyšší správní soud přesah vlastních zájmů stěžovatele neshledal. Kasační stížnost je nepřijatelná.

[11] Podle § 104a odst. 3 s. ř. s. nemusí být usnesení o nepřijatelnosti odůvodněno. Přesto soud dále stručně uvede, proč věc stěžovatele nesplňuje podmínky přijatelnosti, resp. ani v dalším nepřesahuje jeho zájmy natolik, aby se jí soud podrobně věcně zabýval.

[12] Vzhledem k tomu, že stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti také důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., Nejvyšší správní soud se zabýval nejprve tímto důvodem. Bylo by předčasné zabývat se právním posouzením věci samé, bylo-li by napadené rozhodnutí městského soudu skutečně nepřezkoumatelné či založené na jiné vadě řízení s vlivem na zákonnost rozhodnutí o věci samé. Nejvyšší správní soud však nezjistil, že by napadený rozsudek trpěl vadami, které podle jeho setrvalé judikatury zakládají důvod nepřezkoumatelnosti. Na její závěry ohledně posouzení toho, jaké vady naplňují tento kasační důvod, pro stručnost odkazuje (viz např. rozsudky NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, č. 133/2004 Sb. NSS; či ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 - 73, č. 787/2006 Sb. NSS). Napadený rozsudek nelze považovat za nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů. Z jeho odůvodnění je zřejmé, že soud vystihl podstatu věci a při posouzení věci vycházel z relevantních skutečností.

[13] Ze správního spisu je zjevné, že stěžovatel opustil území Ukrajiny v roce 1999 a poté se tam již nevrátil. Na opakovaný dotaz, proč opustil území Ukrajiny, uvedl, že odjel proto, aby nemusel skrývat svou sexuální orientaci jako na Ukrajině. Dalším důvodem bylo to, že po rodičích nedostane žádné dědictví, protože jej rodina odmítla, když se dozvěděla o jeho orientaci. Na dotaz, jakým způsobem byl v zemi původu pronásledován, odpověděl, že to nebylo pronásledování, ale nemohl se normálně zapojit do společnosti. Poukázal na to, že se poté přestěhoval do Kyjeva, ale nedostával žádnou podporu od státních orgánů; když byl zbit, tak policie sice útočníky chytila, ale poté je zase pustila. Konstatoval, že na Ukrajině je homosexualita považována za nemoc a lidé se k homosexuálům chovají jako k nemocnému člověku, u lidí to vzbuzuje odpor a někdy i agresivitu, takže se jej lidé stranili nebo mu nadávali. Byl i napaden, asi třikrát, když byl lidmi přistižen s přítelem. Vypověděl, že před svým odjezdem žil v Kyjevě asi tři roky; jako překážku, která by bránila usadit se po návratu opět v Kyjevě, uvedl, že tam nemá žádný kontakt, žádné vazby a nemá tam ani žádnou nemovitost. Stěžovatel v řízení o kasační stížnosti poukázal také na svůj zhoršený zdravotní stav, který doložil lékařskými zprávami.

[14] Nejvyšší správní soud v otázce obav z pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu odkazuje na svou bohatou judikaturu, která se jí opakovaně zabývala (srov. k tomu např. rozsudek ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 - 82, rozsudek ze dne 13. 8. 2010, č. j. 4 Azs 11/2010 - 112, rozsudek ze dne 25. 4. 2019, č. j. 5 Azs 207/2017 - 36, nebo rozsudek ze dne 29. 8. 2019, č. j. 9 Azs 39/2019 - 77). Městský soud při posouzení otázky možného pronásledování stěžovatele pro jeho homosexuální orientaci v intencích této judikatury postupoval; při posouzení věci zohlednil konkrétní okolnosti případu stěžovatele a řádně se vypořádal se všemi žalobními námitkami.

[15] Městský soud zcela správně poukázal také na relevantní rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 10. 2006, č. j. 2 Azs 66/2006 - 52, ze kterého je patrné, že: „[p]sychický nátlak pro příslušnost k sociální skupině homosexuálů by byl azylově relevantní, pouze byl-li by přičitatelný veřejné moci ve státě původu. (...) Veřejné moci nelze přičítat, pokud obyvatelstvo státu či jeho významná část má o určité otázce ‚mravnostní povahy‘ (tou je i náhled na to, zda je ze společenského hlediska přípustná homosexuální orientace) takové mínění, že se z pohledu standardů západních liberálních demokracií jeví jako netolerantní. Co by však veřejné moci bylo nutno zásadně přičítat, je, pokud by obyvatelstvu nebránila tuto netoleranci projevovat, tj. např. pokud by příslušníky homosexuálních minorit nebránila před zřetelným a bezprostředně hrožícím nebezpečím fyzického napadení, pokud by se nesnažila již proběhlá napadení, o nichž se dozvěděla, vyšetřovat a případně trestat a pokud by přiměřenými opatřeními nepředcházela projevům intolerance či je dokonce přímo nebo nepřímou rozdmýčovala.“

[16] Z další judikatury Nejvyššího správního soudu pak vyplývá, že „[n]eučinil-li stěžovatel žádné kroky k využití všech prostředků, které právní řád v zemi jeho původu k ochraně práv a svobod poskytuje, nelze učinit závěr, že by mu taková ochrana nebyla poskytnuta, případně že by mu sice poskytnuta byla, ale neúčinná“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 6 Azs 8/2003 - 44). V této souvislosti lze odkázat rovněž na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2005, č. j. 6 Azs 479/2004 - 41, podle kterého pro to, „aby bylo možné shledat absenci ochrany ze strany státu, musel by stěžovatel vyčerpát všechny reálně dostupné prostředky ochrany.“ Obdobně viz také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 6. 2007, č. j. 9 Azs 49/2007 - 68, podle něhož skutečnost, že „žadatel o azyl má v zemi původu obavy před vybrožováním ze strany soukromé osoby, není bez dalšího důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona č. 325/1999, o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., tím spíše v situaci, kdy politický systém v zemi původu žalobce dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tyto skutečnosti v řízení o udělení azylu nebyly vyvráceny.“

[17] Jak uvedl správně městský soud, ze zpráv o zemi původu shromážděných žalovaným plyne, že na Ukrajině existuje dostupný mechanismus efektivní ochrany práv před jednáním, kterému byl stěžovatelem vystaven (srov. také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 8. 2018, č. j. 7 Azs 219/2018 - 30). Stěžovatel měl tedy v první řadě využít možnosti garantované vnitrostátním právem. Ačkoliv uvedl, že pachatelé údajného útoku byli nejprve chyceni, ale poté byli propuštěni, nebyla z jeho strany patrná žádná další aktivita směřující k tomu, aby mu byla efektivní ochrana poskytnuta. Se stěžovatelem nelze souhlasit ani v tom, že by mu správní orgán neposkytl dostatečnou možnost vyjádřit se ke všem skutečnostem; žalovaný naopak při pohovoru uváděl standardní otázky a pečlivě zkoumal stěžovatelovy odpovědi. Bylo pak zejména na stěžovateli, aby všechny pro věc podstatné skutečnosti pravdivě uvedl.

[18] Lze tedy shrnout, že v dané věci se městský soud nedopustil žádného pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[19] Nejvyšší správní soud zohlednil také námitky týkající se zhoršeného zdravotního stavu stěžovatele, které uplatnil až v kasační stížnosti. Svou nemoc doložil lékařskými zprávami, podle

pokračování

nichž má podstoupit biologickou léčbu; tyto zprávy pocházejí z ledna až dubna letošního roku, tedy jsou datovány až po nabytí právní moci napadeného rozhodnutí žalovaného. Nejvyšší správní soud v této souvislosti poukazuje na rozsudek ze dne 4. 2. 2013, č. j. 8 Azs 27/2012 - 65, dle kterého: „soud bude povinen prolomit pravidlo stanovené v § 75 odst. 1 s. ř. s. a přiblížnout k novým skutkovým okolnostem...pouze ve výjimečných případech. A to tehdy, pokud cizinec v řízení před soudem uvede skutečnosti, které nastaly až po právní moci rozhodnutí správního orgánu nebo nebyly bez vlastního zavinění cizince předmětem zkoumání správního orgánu, a zároveň se o těchto skutečnostech lze domnívat, že by mohly být relevantní pro možné udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a soud neshledá dostatečné záruky, že tyto nové skutečnosti budou dodatečně posouzeny v novém správním řízení“. Možnost dodatečně posoudit nové skutečnosti v novém správním řízení sice není naplněna, stěžovatel však může podat opakovanou žádost o mezinárodní ochranu. Nejvyšší správní soud proto v nyní projednávané věci k nově uváděným skutečnostem týkajícím se zdravotního stavu stěžovatele nepřihlédl.

IV. Závěr a náklady řízení

[20] Nejvyšší správní soud neshledal důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, proto ji podle § 104a s. ř. s. shledal nepřijatelnou a odmítl ji.

[21] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. července 2020

JUDr. Radan Malík
předseda senátu